

III. A misztikus egyesülés útja (*via unitiva*)

A tökéletességre vezető út harmadik szakasza a *megtisztulás útja* és a *megvilágosodás útja* után, amely elvezet a földön az Istennel való egyesülés legmagasabb fokára. Lényegi magva a misztikus megismerés.

1. Az emberi élet az Istennel való egyre bensőségebb egység felé bontakozik, abban a mértékben, ahogy az ember a megszentelő kegyelemmel együttműködve törekszik a tökéletességre. Ez az egyesülés *misztikus*, mert a szent misztériumok és szentségek közvetítésével Krisztus misztériumában és általa a Szentháromság misztériumában részesít. Isten mindannyiunkat (hívőket, szerzeteseket, papokat) erre a bensőséges egyesülésre hív, mely tökéletesen a mennyországban, Isten színélátásában fog beteljesedni. Ebben az értelemben ki-ki a külső, állapotbeli kötelességeitől meghatározottan (papként, apácaként, hitvesként, magányosan) járja az egyesülés útját, mindig Krisztus követésében. Nincs életszentség és tökéletesség lemondás és lelki harc nélkül (vö. 2Tim 4). A lelki fejlődés mindig megkívánja az *aszkézist* és az *önmegtagadást*, és ezeken át vezet az Istennel való egység belső békéjéhez és a nyolc boldogság öröméhez.

2. A egyesülés útjának legfőbb sajátossága az egyszerűség és egység, ami az Istennel való egyesülésből árad a lélekbe. Az istenszeretet a lélek szinte egyetlen erénye lesz, mely minden mást vezérel; az imádság elmélkedésből szemlélődéssé alakul; nincs külön ideje az imádságnak, hanem kitölti és átfogja az egész napot. Ez nem jelenti a külső feladatok elhanyagolását, hanem értelmes arányt és rendet biztosít külső és belső teendők között. Mindez az ember részéről nagy szívtisztaságot (lelki szegénység, igénytelenség, egyszerűség), önuralmat és állandó Isten jelenlétében járást tételez föl. Az erényeket az egyesülés által a Szentlélek ajándékai tökéletesítik, azaz természetfeletti jelleget adnak nekik.

3. A egyesülés útja rendkívüli formája a (szerzett v. beléöntött) szemlélődés, amelyben az ember természetfeletti való nyitottsága fejeződik ki. Lényeges vonása a passzivitás; Avilai Szent Teréz szavaival „a lelki erők kikapcsolása” a szeretett Személy birtoklásában. Az egyesülés e foka a legfőbb bizonyága annak, hogy az ember szeretetből és szeretetre lett teremtve: amikor egészen magáénak tudhatja azt, akit szeret, megszűnik minden törekvése és a passzív birtoklásban, „csak” szeret. E „passzivitás” lényege a lélek képességeinek az isteni szeretettel/akarattal való teljes egysége, mely olykor megmutatkozik a test képességeinek felfüggesztésében is (eksztázis), s hősies erőfeszítések,

igen nagy szív-, értelmi és akarati tisztaság, lelki csönd, különleges felebaráti (ellenség-) szeretet fakad belőle. A testben is jelentkező rendkívüli kegyelmek idővel háttérbe szorulnak, és a hivatás hősies megélése lesz a egyesülés útja egyetlen területe.

A lélek képességei szempontjából a egyesülés útjának 3 szakasza van. Isten **először** a lélek legnemesebb részét, *legszemélyesebb magvát* veszi birtokába, szabadon hagyja belső képességeit és külső érzékeit. Avilai Szent Teréz és Keresztes Szent János tapasztalata és szóhasználata szerint ez a *nyugvó (nyugalmi) elmélkedés* szakasza: a lélek legmélyén megvalósult egyesülés olyan állandóságot, a megismert igazság olyan birtoklását adja a léleknek, ami minden belső és külső tevékenységnek, elmélkedésnek szilárd alapot, „nyugalmat” ad. **A második szakaszban** Isten hatalmába veszi a belső képességeket is, csak a külső érzékek maradnak szabadon. Ez a *teljes egyesülés* megfelelő feltételek mellett a világban, az ún. aktív és kontemplatív élet egységében is megvalósulhat. A külső tevékenységet (szavak, tettek) az Istentől lefoglalt belső képességek irányítják: legyen szó kicsi vagy nagy, gyakorlati vagy lelki dologról, a szó azt fejezi ki, ami a lélek mélyén megszilárdult igazságból következik. A gyakorlatiak terén az ilyen szó gyakran hat váratlannak, a szokottól eltérőnek. A lelki dolgok, s főként magáról az igazságról szóló beszéd azonban mindig nagyon *egyszerű*, „magától értetődő”, az egyházi tanítás csaknem szószerinti ismétlése (jól mutatják ezt a szentek mottói: „Isten egyedül elég” [Avilai Szent Teréz]; „Istent szeretni, magamat megvetni, senkit meg nem ítélni” [Árpádházi Szent Margit]; „Isten jó, csodálatosan jó és irgalmas, dicsőítsük Őt mindig és mindenben” [Tauscher Anna Mária]; „Jézus életét élni Máriába öltözötten az Atya dicsőségére” [Mester Margit Mária]). Ezzel szemben az eredetieskedés, az erőltetett szempontok szerinti fogalmazás annak a jele, hogy a lélek még túlságosan őrzi önmagát, a belső képességei még nem olvadtak bele Isten aktivitásába. Az egyesülés **harmadik szakasza** valójában a második szakaszt gazdagítja, annak kísérője, azaz időben nem különül el a másodiktól. Ez az ún. *önkívületi egyesülés*, melyben Isten a külső érzékeket is hatalmába veszi. A test elveszti minden érzékelését az ekstázisban (olykor akár halottnak tűnik), vagy megváltoznak természetes adottságai (lebeg). Eközben a lélek legmagasabb képességei tanításokban vagy szeretet-élményekben részesülnek (misztikus eljegyzés), vagy minden történés és képi anyag nélkül találkoznak a Szentháromság és/vagy Jézus Krisztus misztériumával, amiről később szavakkal nem, vagy csak nagyon képi nyelven lehet beszélni.